

RIFs innspill til en fremtidig teknisk forskrift

RIF setter pris på at DIBK samler inn innspill fra byggenæringen i forbindelse med oppstart av revisjon av teknisk forskrift.

Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) er en frittstående bransjeforening for kunnskapsbedrifter med virksomhet innenfor rådgivning, planlegging og prosjektledelse i bygg- og anleggsnæringen. Medlemsbedriftene har sin kjernekompetanse innen ingeniørteknologi, arkitektur, prosjekt- og bedriftsledelse og IKT. Alle RIF-firmaer er underlagt krav knyttet til faglig kompetanse og forretningskikk. De om lag 185 RIF-bedriftene sysselsetter til sammen over 10.000 personer i Norge.

I forhold til forskriftsinnspill benytter vi primært vårt nettverk av RIFs Ekspertgrupper, som pt. teller 75 erfarne rådgivere fra alle de toneangivende foretakene i bransjen.

Våre felles innspill til TEK og prosessen videre

1. Mål for endringene

Vi mener at målformuleringen for disse endringene («forenkling») er uhensiktsmessig. Forenkling av regelverket er ikke et (verdi-)skapende mål i seg selv, det er et tiltak – men som like godt kan virke fordyrende på byggekostnadene og livssyklus-kostnadene. Målformuleringen er lite fremtidsrettet.

Målet for en totalrevisjon av TEK bør etter RIFs mening være at regelverket skal gi bedre verdiskapning for samfunnet, herunder ivareta klimatilpasning, miljøpåvirkning, bidra til fleksible byggverk, og gi føringer for hele bygningsmassen, ikke bare nybyggene og hovedombygginger.

2. Rendyrk funksjonskrav, fjern ytelseskrav, og lag bedre målformuleringer

Ytelseskrav på forskriftsnivå forhindrer gode tekniske løsninger tilpasset arkitektoniske kvaliteter og brukernes unike behov. Flere ytelseskrav kan derfor bli både fordyrende og ødeleggende for innovasjon. Vi er derfor ikke tilhenger av at enda flere ytelseskrav flyttes fra veiledning til forskrift.

Vi mener at å lage en egen «unntaksbestemmelse» for spesielt innovative byggverk blir krevende å håndheve for myndighetene og det bør heller overlates til de ansvarlige foretak å vurdere samsvar med forskrift som i dag.

Selv om veiledningen til TEK på enkelte områder er vanskelig å fravike, pga at det i praksis ikke finnes alternative løsninger, mener vi at det er et skritt i feil retning å lage en ytelsesforskrift som i praksis vil medføre større begrensninger for innovasjon, medfører økende behov for dispensasjoner som belaster kommunale bygningsmyndigheter, og dermed ikke vil ha en forenklende effekt - tvert imot.

3. Detaljeringsgraden bør samordnes mellom ulike delområder

Tradisjonelt har myndighetene stilt detaljerte krav til noen delområder og ingen krav til andre. Eksempelvis er det mange krav til brannsikkerhet men knapt noen krav til drikkevannsforsyning, selv om begge deler dreier seg om helse, miljø og sikkerhet. For akustikkområdet og konstruksjonsteknikk, som også er HMS-relaterte fag, er ytelser allerede regulert av norske og internasjonale standarder.

De reelle kravene til bygg og anlegg fremstår derfor fragmenterte og spredt mellom en mengde forskjellige kilder, bla TEK, standarder, veiledninger og kravspesifikasjoner fra offentlige etater og kommuner. Et forbedrende tiltak er derfor at hovedfunksjonskrav samles på ett sted, og på et noenlunde samordnet detaljnivå i TEK. Dette vil i praksis bety at enkelte områder/kapitler får mindre omfattende funksjonskrav enn i dag, mens andre får mer omfattende krav enn i dag. Vi anbefaler at forskriften har en overordnet tilnærming – men at den har et nokså likelydende detaljnivå på alle områder, og ikke som i dag der kravsnivået i forskrift varierer enormt avhengig av hvilket fagfelt som berøres.

4. Overlat i større grad løsnings- og ytelsesvalg til Norsk Standard

Hele veiledningen til TEK bør på sikt erstattes av norske standarder. Dette vil være et skritt i riktig retning ift å involvere hele næringen i regelverksutviklingen - siden standarder fremkommer etter konsensus mellom prosjekterende, utførende, byggherrer og myndigheter. Standardisering er forenklende, produktivitetsøkende og reduserer konfliktnivået - siden det ikke er én part (myndighetene) som detaljstyrer kravene men alle parter i standardiseringsprosessen får et ord med i laget. Myndighetenes oppgave og påvirkningsmulighet kan ivaretas ved kun å sette ambisjonsnivået for standardene i forskrifter, men på et helt overordnet funksjonsnivå.

Videre bør koblingen mellom NS og TEK forsterkes slik at NS får en tydeligere rolle som en del av rammebetingelsene (NS er i prinsippet «frivillig» å bruke pr i dag), altså noe tilsvarende posisjonen VTEK har i dag.

Standard Norge må imidlertid få ressurser til å gjennomføre et slikt utviklingsarbeid. Til tross for at sentrale myndigheter gjentatte ganger fremhever standardisering som et viktig og kostnadsreducerende tiltak har grunnbevilgningen til Standard Norge fra Næringsdepartementet vært jevnt fallende over mange år.

5. Innfør egne bestemmelser i TEK, eller lag en egen REHAB-TEK, for begrensede oppgraderingstiltak

Nybygg og full rehab utgjør størrelsesorden bare 1% av bygningsmassen pr år. Det er også en enorm forskjell på kravsnivået for nye og gamle bygg.

Egne rehab-bestemmelser bør fungere som en gulrot for delvis oppgradering og på et kravsnivå som ligger lavere enn nybyggkravene. I praksis er det nå mange ønskede oppgraderingstiltak som ikke blir gjennomført – fordi TEK slår inn på utilsiktede områder og fordyrer tiltaket vesentlig.

Vi har allerede i dag en slik løsning innen brannsikkerhet, der forskrift til lov om brannvern angir at brannsikkerhetsnivået i eldre byggverk skal ivareta nivået fra byggeforskrift av 1985. Denne tilnærmingen kan man derfor i prinsippet innføre generelt på alle kravsområder.

6. **Bruk hele næringen i arbeidet videre – kjør «åpen bok»**

Tradisjonelt oppleves myndighetenes regelverksarbeid som en nokså uforutsigbar prosess der man (av og til) ber om innspill i starten av prosessen, for deretter å «lukke dørene» til myndighetene selv har funnet et resultat, som ikke nødvendigvis ivaretar innspillene i særlig grad. Det er mye kompetanse i næringen som kun kan brukes ved å kjøre full åpenhet i prosessen gjennom hele løpet. Prosessen ser nå ut i å ha fått en god start med dialogmøter og presentasjoner fra næring og myndigheter, som også er lagt ut på dibk.no, men vi er opptatt av at man fortsetter med samme grad av åpenhet.

Et eksempel på gjennomføringsmetode kan være å kontakte alle relevante bransjeforeninger og be dem nominere medlemmer (med faglig tyngde) til arbeidsgrupper og/eller en felles styringsgruppe for revisjonen, og bruke dem aktivt gjennom hele prosessen. I tillegg bør hele alle dokumenter, innspill, utredninger mv. legges ut fortløpende på DIBKs nettsider, gjerne ved å lage en egen prosjektnettside for revisjonen.

7. **TEK bør ikke endres for ofte - men gjerne i større skritt når den først endres**

Alle endringer koster penger uansett formål – alle endringer medfører behov om omstilling, opplæring og oppdatering av interne verktøy, og fører i praksis til flere byggefeil i en overgangsperiode. TEK er en vesentlig del av rammebetingelsene for næringen. Gjør derfor gjerne store endringer - men varsle dem i god tid og ikke gjør endringer for hyppig da dette driver byggekostnadene opp. Et byggeprosjekt kan ta mange år fra ide/planfase til bygging starter og regelverksendringer kan underveis ødelegge økonomien i prosjektet. Uforutsigbarhet og stadige endringer i rammebetingelser er negativt for byggenæringens produktivitet.

Vi mener derfor at arbeidstittelen TEK17 burde endres til TEK20 allerede nå, slik at man også fikk tid til å gjøre de nødvendige konsekvensutredninger av alle endringsforslag, og tid til å etablere flere norske standarder som erstatning for veiledning til forskrift.

Vi viser for øvrig til fagspesifikke innspill til TEK17 sendt inn direkte fra RIF-firmaene.

Avslutningsvis vil RIF igjen understreke at det er uklokt å definere forenkling som et mål i seg selv og deretter gjøre store endringer i regelverket med dette utgangspunktet. Først må det defineres riktige og fremtidsrettede mål for TEK, deretter må det gjøres grundige utredninger av problemstillinger, utfordringer og mulige løsninger, og om resultatet i form av en ny TEK blir en

forenklet eller mer omfattende forskrift, eller bare en annen slags forskrift, er ikke mulig å konkludere med før man har faktagrunnlaget. Teknisk forskrift er – eller kan bli – det viktigste styringsverktøyet for myndighetene mht å påvirke kvaliteten på byggverk som skal brukes i over 100 år. Dette er for viktig for samfunnet til at vi nå skal haste fram store endringer til 2017.

Med vennlig hilsen

Ari Soilammi
Utviklingssjef
Rådgivende ingeniørers forening RIF
ari.soilammi@rif.no
www.rif.no

